

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

_____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ ЗА КВАЛІФІКАЦІЄЮ

«ВИКЛАДАЧ МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ»

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Спеціальність – 8.02020401 «Музичне мистецтво»

Додаткова спеціалізація – «Викладання музичного інструменту»

Освітній рівень – другий (магістерський)

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво» другого (магістерського) освітнього рівня.

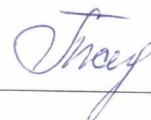
Розробник:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «02» вересня 2015 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

(підпис)

Т.М. Пляченко

© Куришев Є.В., 2015
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма навчального курсу	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни	10
V. Завдання для самостійної роботи	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю	12
VII. Методи навчання	15
VIII. Методичне забезпечення курсу	15
IX. Залікові вимоги	15
X. Рекомендована література	16
Основна література	16
Додаткова література	18
Орієнтовний репертуар	19
Нотний матеріал	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основними шляхами розвитку системи освіти є постійне оновлення змісту вищої освіти з метою більш повного забезпечення потреб суспільства; орієнтація на забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці; формування у студентів професійних та соціально-особистісних якостей, які б дозволили йому повністю реалізувати свій інтелектуальний потенціал.

Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту» для студентів другого (магістерського) освітнього рівня є невід'ємною частиною навчального процесу спеціальності «Музичне мистецтво». Це особливий вид навчальної роботи, спрямований на формування важливих професійних якостей творчої особистості майбутнього викладача. Практикум за кваліфікацією створює умови для виявлення індивідуальних творчих можливостей студентів, активізує творчий потенціал, вдосконалює навички гри на музичному інструменті.

Програма практикуму розрахована на два семестри і включає в себе практичні заняття, індивідуальну роботу зі студентами та консультації. Концепція програми спирається на: свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної і музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів-класиків та сучасних авторів; кращі зразки української інструментальної музики; використання традицій сучасних виконавських шкіл, новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій.

Мета навчального курсу «Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту» – забезпечити достатній рівень фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у сфері інструментально-виконавської підготовки, що дозволить ефективно використовувати його у професійній діяльності викладача-інструменталіста в умовах індивідуальних занять.

Завдання курсу полягають у тому, щоб сформувані у студентів уміння:

- відбирати високохудожні зразки інструментальної літератури для вивчення з учнями у класах виконавських дисциплін;
- враховувати у своїй професійній діяльності (у класах інструментально-виконавських дисциплін) специфіку вищого навчального закладу;
- творчо використовувати на заняттях у класі основного музичного інструменту теоретичні знання з історії світового музичного виконавства;
- упроваджувати на індивідуальних заняттях зі спеціального інструменту новітні музично-педагогічні технології (з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей творчої особистості учня);
- використовувати на індивідуальних заняттях зі студентами досвід власної концертно-виконавської діяльності.

Розвиток виконавської та педагогічної майстерності студентів забезпечується завдяки дотриманню *принципів* загальної та музичної педагогіки:

- наступності навчання;
- свідомого самовдосконалення;
- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської діяльності;
- індивідуального підходу;
- поступового ускладнення навчального матеріалу.

Структура курсу містить кілька компонентів: а) методичний, що відповідає специфіці практикуму за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту»; б) практичний, який здійснюється в ході групових аудиторних занять та в процесі вивчення і виконавського аналізу інструментальних музичних творів; в) самостійна робота студентів, яка реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у процесі аудиторних та індивідуальних занять.

На групових заняттях із Практикуму за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту» здійснюється опанування навичок викладання основного музичного інструменту у вищій школі у процесі засвоєння: творів великої форми; поліфонічних творів; різнохарактерних п'єс.

Вивчення дисципліни «Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних **компетентностей**:

- *інструментально-педагогічна* (здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності; знання інструментально-педагогічного репертуару та володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю; володіння методами навчання гри на музичному інструменті та методикою викладання музичного інструмента у вищій школі);

- *методична* (володіння методикою викладання дисциплін кваліфікації у вищій школі (відповідно до обраної спеціалізації); знання специфіки та методів навчання студентів музично-педагогічної спеціальності; розуміння змісту та принципів укладання навчальних і робочих програм з фахових дисциплін);

- *комунікативна* (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у команді; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення; здатність до професійного спілкування іноземною мовою);

- *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у музично-педагогічній діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту»

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідних ECTS 2</p> <p>Кількість змістових модулів 2</p> <p>Загальна кількість годин 72</p> <p>Кількість годин на тиждень 1</p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0202 – «Мистецтво»</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 8.02020401 – «Музичне мистецтво»</p> <p>Освітній рівень: другий (магістерський)</p>	<p>Обов'язкова</p> <p>Рік підготовки 2</p> <p>Семестр <i>III – IV</i></p> <p>Практичні заняття <i>24 години</i></p> <p>Самостійна робота <i>44 години</i></p> <p>МК – 4 години</p> <p>Форма підсумкового контролю: <i>залік</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту»

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Практичні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Педагогічний аналіз інструментальних творів та методи їх засвоєння у класі основного музичного інструменту							
1.1	Педагогічний аналіз творів великої форми та поліфонії. Методи роботи над ними.	18	6			12	
1.2	Педагогічний аналіз інструментальних п'єс та мініатюр. Методи їх засвоєння студентами.	16	6			10	
	Модульний контроль	2					2
	Разом	36	12			22	2
Змістовий модуль 2. Виконавський аналіз інтерпретації музичного твору та підготовка студента до концертного виступу							
2.1	Виконавський аналіз інструментальних творів великої форми, п'єс та поліфонічних творів	18	6			12	
2.2	Підготовка до концертного виступу та форми виконавської практики викладача музичного інструменту	16	6			10	
	Модульний контроль	2					2
	Разом	36	12			22	2
	Разом за навчальним планом:	72	24			44	4

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту»

Змістовий модуль 1

Педагогічний аналіз інструментальних творів та методи їх засвоєння у класі основного музичного інструменту

1.1. Педагогічний аналіз творів великої форми та поліфонії

(6 годин)

Педагогічний аналіз у системі професійної підготовки викладача класу спеціального музичного інструменту. Основні технічні проблеми оволодіння творами великої форми. Динамічна драматургія твору та його композиційна структура. Агогіка та артикуляція як засоби музичної виразності у процесі оволодіння фактурою поліфонічного твору. Багатоголосся та педагогічні прийоми роботи з учнем над поліфонічними творами.

Основні поняття теми: педагогічний аналіз, динамічна драматургія твору; агогіка та артикуляція; фактура поліфонічного твору; засоби музичної виразності.

Основна література: 1.1, 1.4, 1.14, 1.17, 1.30, 1.32 1.37.

Додаткова література: 2.1, 2.2, 2.7.

1.2. Педагогічний аналіз інструментальних п'єс та мініатюр

(6 годин)

Форма та жанр музичної п'єси. Стил, національна композиторська школа, музична епоха. Цикли інструментальних п'єс. Основні педагогічні проблеми роботи над інструментальними мініатюрами. Створення власної художньої інтерпретації музичного твору, динамічна драматургія, агогіка. Вибір репертуару відповідно із індивідуальними особливостями творчої особистості учня. Моделювання практичних проблемних ситуацій у фортепіанному класі.

Основні поняття теми: власна художня інтерпретація; динамічна драматургія твору; інструментальні мініатюри; проблемна ситуація.

Основна література: 1.2, 1.6, 1.13, 1.27, 1.35.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.7.

Змістовий модуль 2

Виконавський аналіз інтерпретації музичного твору та підготовка студента до концертного виступу

2.1. Виконавський аналіз інструментальних творів великої форми, п'єс та поліфонічних творів

(6 годин)

Аналіз художньої інтерпретації музичних творів видатними виконавцями сучасності: інтерпретаційна модель твору, засоби виконавської виразності. Музичний образ та його виконавське відтворення. Метро-ритмічна структура виконуваних творів. Аналіз індивідуального стилю музиканта-виконавця та його виконавський артистизм на матеріалі творів великої форми, п'єс та поліфонічних творів. Поліваріантність виконавської інтерпретації. Використання навичок виконавського аналізу у практичній діяльності викладача класу спеціального музичного інструменту.

Основні поняття теми: виконавський аналіз, інтерпретаційна модель твору, індивідуальний стиль виконавця, виконавський артистизм.

Основна література: 1.5, 1.6, 1.8, 1.13, 1.14, 1.36.

Додаткова література: 2.4, 2.5, 2.7, 2.8.

2.2. Підготовка до концертного виступу та форми виконавської практики викладача класу основного музичного інструменту

(6 годин)

Основні етапи підготовки виконавця до концертного виступу. Удосконалення технічних прийомів та моделі виконавської інтерпретації. Художній задум та його виконавська реалізація в умовах концертного виступу. Аналіз результату концертно-виконавської діяльності у співставленні із художньо-інтерпретаційною моделлю. Провідні форми концертно-виконавської практики викладача спеціального музичного інструменту (академічний концерт, музична бесіда, лекція-концерт, концерт з педагогічними анотаціями до виконуваних творів, виступ у виконавському конкурсі, сольний концерт, концертний виступ у школі під час педагогічної практики). Виконавська практика та її місце у професійній підготовці викладача класу спеціального музичного інструменту.

Основні поняття теми: етапи підготовки до концертного виступу; концертно-виконавська діяльність; форми концертно-виконавської практики.

Основна література: 1.3, 1.6, 1.7, 1.13, 1.34.

Додаткова література: 2.3, 2.4, 2.9.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Практикум за кваліфікацією «Викладач основного музичного інструменту» ОР «Магістр»

Разом 72 год.: практичних – 24 год., самостійна робота – 44 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Педагогічний аналіз та проблеми інтерпретації інструментальних музичних творів		Виконавський аналіз інтерпретації музичних творів та проблеми підготовки до концертного виступу	
Кількість балів за модуль	<i>207 балів</i>		<i>207 балів</i>	
Теми занять та кількість балів	Педагогічний аналіз творів великої форми та поліфонії (1 бал – відвідування, 10 – за роботу під час пр. заняття) (66 балів)	Педагогічний аналіз інструментальних п'єс та мініатюр (1 бал – відвідування, 10 – за роботу під час пр. заняття) (66 балів)	Виконавський аналіз інструментальних творів великої форми, п'єс та поліфонічних творів (1 бал – відвідування, 10 – за роботу під час пр. заняття) (66 балів)	Підготовка до концертного виступу та форми виконавської практики викладача основного музичного інструменту (1 бал – відвідування, 10 – за роботу під час пр. заняття) (66 балів)
Самостійна робота та кількість балів	Самостійна робота №1 <i>(25 балів)</i>	Самостійна робота №2 <i>(25 балів)</i>	Самостійна робота №3 <i>(25 балів)</i>	Самостійна робота №4 <i>(25 балів)</i>
Види поточного контролю та кількість балів	Модульне контрольне прослуховування 1 <i>(25 балів)</i>		Модульне контрольне прослуховування 2 <i>(25 балів)</i>	
Підсумковий рейтинговий бал	Усього за період роботи до заліку – 414 балів (коефіцієнт – 4,14)			
Підсумковий контроль	Залік			

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль 1. Педагогічний аналіз та проблеми інтерпретації інструментальних музичних творів					
T.1.	Педагогічний аналіз класичного твору великої форми	4 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.1.	Педагогічний аналіз романтичного твору великої форми	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.1.	Педагогічний аналіз класичного поліфонічного твору	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.1.	Педагогічний аналіз поліфонії у творах композиторів-романтиків	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.1.	Педагогічний аналіз творів композиторів XX – XXI століть	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.2.	Педагогічний аналіз класичних інструментальних п'єс	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.2.	Педагогічний аналіз романтичних мініатюр кантиленного характеру	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.2.	Педагогічний аналіз романтичного віртуозного твору	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.2.	Педагогічний аналіз п'єс композиторів XX – XXI століть	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.2.	Педагогічний аналіз п'єс українських авторів	2 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
	Разом	22 год.			50 б.
Модуль 2. Виконавський аналіз інтерпретації музичного твору та проблеми підготовки до концертного виступу					
T.3.	Виконавський аналіз поліфонічних творів та їх концертних інтерпретацій.	4 год.	Нотний текст	Практичне заняття	10 б.
T.3.	Виконавський аналіз творів великої форми та їх концертних інтерпретацій.	4 год.	Нотний текст	Практичне заняття	10 б.
T.3.	Виконавський аналіз п'єс та їх концертних інтерпретацій.	4 год.	Нотний текст	Практичне заняття	5 б.
T.4.	Підготовка концертного виступу у шкільних формах виконавської діяльності.	6 год.	Нотний текст	Практичне заняття	15 б.
T.4.	Підготовка концертного виступу у класичних формах виконавської діяльності.	4 год.	Нотний текст	Практичне заняття	10 б.
	Разом	22 год.			50 б.

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни Практикум за кваліфікацією «Викладач спеціального музичного інструменту» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Розподіл балів за видами робіт

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1 б.	24	24 б.
2	Робота на практичних заняттях	10 б.	24	240 б.
3	Модульні контрольні прослуховування	25 б.	2	50 б.
4	Самостійна робота	5 б.	11	55 б.
		10 б.	3	30 б.
		15 б.	1	15
	Усього балів за період роботи до заліку (без урахування коефіцієнта)			414 балів
	Коефіцієнт			4,14

Максимальна кількість підсумкових балів становить:

– **414 балів** за період роботи до заліку, що прирівнюється до **100 балів** з урахуванням коефіцієнта (**4,14**).

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
1	2	3	4
90-100	Відмінно	A	Відмінно (стилістично вірне виконання, без порушень авторського тексту)
82-89	Добре	B	Дуже добре (стилістично вірне виконання з незначними порушеннями авторського тексту)
75-81	Добре	C	Добре (незначні стилістичні похибки з деякими порушеннями авторського тексту)
69-74	Задовільно	D	Задовільно (технічно недосконале, ненадійне виконання всіх творів програми)
60-68	Задовільно	E	Достатньо (цілісне виконання всієї програми з допущенням текстових, інтонаційних, темпових та інших недоліків)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (відсутність цілісного виконання 25 % програми)
1-34	Незадовільно	F	Незадовільно (відсутність цілісного виконання 50 % програми)

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту»**

III СЕМЕСТР		МКР
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 1.1	Тема 1.2	
91	91	25
207 балів		

IV СЕМЕСТР		МКР
Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 2.1	Тема 2.2	
91	91	25
207 балів		

Усього за період роботи до заліку (без урахування коефіцієнта) – 414 балів. Коефіцієнт – 4,14.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі *методи*:

- усного контролю: індивідуальне прослуховування, академічний концерт, співбесіди, екзаменаційне прослуховування;
- самоконтролю: уміння самостійно проаналізувати, оцінити виконання творів програмного репертуару, самоаналіз.

Модульний контроль знань магістра здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з індивідуальним програмним матеріалом під час виконання самостійної роботи залежить від таких вимог:

- своєчасність грамотного відтворення нотного тексту;
- повний обсяг реалізації технічних завдань;
- якість виконання навчальних завдань;
- компетентність в галузі шкільного репертуару;
- творчий підхід у виконанні індивідуальної програми;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- реалізація виконавського задуму в інтерпретації програмного матеріалу.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- **за джерелом інформації:** словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);

- **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

- **за ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- **методи стимулювання інтересу до навчання:** виконавський показ викладачем, створення ситуації зацікавленості, заохочення до педагогічної та концертної діяльності.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (нотна література, касети, компакт-диски, відеозаписи).
2. Робоча навчальна програма Практикуму за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту».
3. Збірки дитячих п'єс для фортепіано (шкільний репертуар зі слухання музики).
4. Електронні підручники.
5. Методична та науково-педагогічна література з проблем інструментально-виконавської підготовки, інтернетресурс.
6. Репертуарні збірки фортепіанної музики: сонати, поліфонічні твори, концертні п'єси, фортепіанні мініатюри.

IX. ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

Програма заліку складається з виконання магістрантом двох творчих завдань, спрямованих на перевірку сформованості навичок педагогічного та виконавського аналізу музичних творів програми з основного музичного інструменту та володіння методами їх засвоєння на заняттях основного музичного інструменту.

Завдання 1. Педагогічний та виконавський аналіз твору програми з основного музичного інструменту (п'єса чи інструментальна мініатюра у власному виконанні).

Завдання 2. Педагогічний та виконавський аналіз твору з екзаменаційної програми у власному виконанні (поліфонічний твір, твір великої форми чи концертна п'єса).

Аналіз творів та концептуально-інтерпретаційної моделі виконання повинен бути ґрунтовним та відповідати встановленим критеріям. Якість виконання творів магістрантом повинна відповідати вимогам програми «Практикум за кваліфікацією «Викладач музичного інструменту».

Зразки творчих завдань для складання заліку

I.

1. Педагогічний та виконавський аналіз Прелюдії мі мінор Ф. Шопена (у власному виконанні).

2. Педагогічний та виконавський аналіз Сонати Л. Бетховена №27, I частина (у власному виконанні).

II.

1. Педагогічний та виконавський аналіз п'єси М. Степаненка «Весняночка».

2. Педагогічний та виконавський аналіз Прелюдії та фуги Й.-С. Баха ре мінор №6 («Добре темперований клавір», т. I).

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. – 287 с.

1.2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки. – М.: Музыка, 1994. – 111 с.

1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. – 2-е изд. – Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с.

1.4. Браудо И. А. Об изучении клавирных сочинений Баха в музыкальной школе. – М.: Музгиз, 1965. – 80 с.

1.5. Ветлугина Н. А. Музыкальное развитие ребенка. – М.: Просвещение, 1968. – 243 с.

1.6. Выготский Л. С. Психология искусства. – М.: Искусство, 1963. – 576 с.

1.7. Голубовская Н. И. Искусство педализации. – Л.: Сов. композитор, 1985. – 96 с.

1.8. Евсеева Т. И. Теоретические основы организации исполнительской практики на музыкально-педагогическом факультете // Теоретические

основы профессиональной подготовки учителя музыки. – М.: МГПИ, 1980. – Вып. 62. – С. 111-117.

1.9. Кабалевський Д. Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с.

1.10. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику. – К.: Муз. Україна, 1982. – 320 с.

1.11. Кабалевский Д. Б. Прекрасное пробуждает доброе: Статьи, документы, речи. – М.: Педагогика, 1973. – 142 с.

1.12. Курышев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки. – К.: КГПИ, 1989. – 75 с.

1.13. Калинина Н. Т. Клавирная музыка Баха в фортепианном классе. – Л.: Сов. композитор, 1988. – 156 с.

1.14. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах. – К.: Муз. Україна, 2009. – 415 с.

1.15. Корыхалова Н. П. Интерпретация музыки: Теоретические проблемы музыкального исполнения и критический анализ их разработки в современной буржуазной эстетике. – Л.: Музыка, 1979. – 182с.

1.16. Кременштейн Б. Л. Воспитание самостоятельности учащегося в классе специального фортепиано. – М.: Сов. композитор, 2003. – 120 с.

1.17. Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. - 139 с.

1.18. Лемешев С. Я. Путь к искусству. – М.: Искусство, 1968. – 311 с.

1.19. Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. – М.: Искусство, 1985. – 144 с.

1.20. Маккиннон Л. Игра наизусть. – М.: Искусство, 1967. – 144 с.

1.21. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського. – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127 с.

1.22. Малиновская А. В. Класс основного музыкального инструмента. Искусство фортепианного интонирования. Учебное пособие для вузов. – М.: Искусство, 2005. – 379 с.

1.23. Маргулис В. И. Об интерпретации произведений Бетховена. – М.: Музыка, 1991. – 75 с.

1.24. Метлов Н. А. Музыка детям. – М.: Музыка, 1985. – 144 с.

1.25. Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 1-2 классах ДМШ. – К.: Муз. Україна, 1977. – 78 с.

1.26. Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 3-4 классах ДМШ. – К.: Муз. Україна, 1979. – 62 с.

1.27. Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 5-7 классах ДМШ. – К.: Муз. Україна, 1982. – 86 с.

1.28. Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.

1.29. Назайкинский Е. В. О психологии музыкального восприятия. – М.: Музыка, 1972. – 383 с.

1.30. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога – М.: Музыка, 1982. – 298 с.

- 1.31. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 1.32. Падалка Г. М. Учитель, музика, діти. – К.: КГПИ, 1982. – 144 с.
- 1.33. Раппопорт С. Х. О вариантной множественности исполнительства // Музыкальное исполнительство. – М.: Музыка, 1972. – 176 с.
- 1.34. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навчально-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 248 с.
- 1.35. Тимакин Е. М. Воспитание пианиста. Методическое пособие. – М.: Музыка, 1989. – 144 с.
- 1.36. Цыпин Г. М. Обучение игре на фортепиано. – М.: Сов. композитор, 1994. – 176 с.

Додаткова література

- 2.1. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йожеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.2. Маккинон Л. Игра наизусть / Л. Маккинон. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.3. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
- 2.4. Мартинсен К. А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.5. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций / Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.6. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.7. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.8. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.
- 2.9. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.
- 2.10. Юник Т. І. Вдосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів – піаністів (на матеріалі педвузів): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Юник Тетяна Іванівна. – К.: 1996. – 238 с.
- 2.11. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 340 с.

Орієнтовний репертуар

Поліфонія

Бах І.	Прелюдії і фуги. Французські сюїти. Англійські сюїти. Партіти. Чаконна Фа-мажор. Прелюдія Соль-мажор. Фуга Ля-мінор. Фуга До-
Гендель Г.	
Глінка М. мажор.	
Кабалевський Д. Регер М. Скорик М. мажор,	Прелюдії та фуги. Фугетта тв.17. Прелюдії та фуги Соль-
Хіндеміт П. Шостакович Д.	Мі-мінор, Ля-мажор. Фуга Фа-мажор. Прелюдії та фуги Ре-мажор, До-мажор, Ля-мажор. Прелюдія та фуга Соль-
Шумейко В. мажор. Щедрін Р.	Прелюдія та фуга Ля-мінор.

Велика форма

Бетховен Л.	Сонати (за вибором). Рондо До-мажор. Концерти для фортепіано з оркестром. Сонати (за вибором). Соната-фантазія До-мажор. Варіації на тему романсу Аляб`єва «Соловейко», Соната Мі-мінор. Соната №3. Сонати (за вибором), Концерти для фортепіано з оркестром. Пасторальна сонатина До-
Гайдн Й. Гендель Г. Глінка М.	
Гріг Е. Кабалевський Д. Моцарт В.	Сонати (за вибором). Соната-балада Мі-мажор. Сонати Ля-мінор, Ля-
Прокоф`єв С. мажор. Скарлатті Д. Степаненко М. Шуберт Ф. мажор. Хачатурян А.	Сонатіна До-мажор.
Аренський А. Бабаджанян А.	Арабеска. Незабудка. Елегія Соль-мінор.

П`єси

Бетховен Л.
Гершвін Дж.
Глінка М.
Дремлюга М.
Лисенко М.
Ліст Ф.

Мендельсон Ф.
Прокоф'єв С.

Равель М.
Рахманінов С.
вибором).

вибором).
Сен-Санс К.
Степовий М.
Чайковський П.
Шопен Ф.

Шостакович Д.
Штогаренко А.
вибором).
Шуберт Ф.
Шуман Р.

Щедрін Р.
Якушенко І.
вибором)

Контрданси. Екосези.
Прелюдії (за вибором).
Баркарола.
Прелюд Фа-дієз мажор.
Експромт.
Втіха №4,5.
Ноктюрни Мі-мажор,
Ля-мажор.
Забутий вальс. Експромт.
Пісні без слів (за вибором).
Миттєвості тв. 22.
Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Етюди-картини (за

Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Пори року (за вибором).
Ноктюрни. Вальси.
Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Етюди-картини (за

Музичні моменти.
Фантастичні п'єси.
Новелета Фа-мажор.
Тройка.
Джазовий альбом (за

Нотний матеріал

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том I. Редакція Б. Муджеліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інтенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянський Д. Сонати. – Ленинград, 1989. – 27 с.
10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.

11. Гаврилин В. Пьеси. Для фортепиано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонаты для фортепиано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Двенадцать мелодических этюдов. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глинка М. Пьесы. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.
15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевський Д. Фортепианная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Виртуозных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23 с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонаты для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.
28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
35. Фортепіано 7 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.